

УДК. 619:616.34-008.89

**ВПЛИВ АМІНОКИСЛОТНО-ВІТАМІННОГО КОМПЛЕКСУ «ЧИКТОНІК»
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ІНДИКІВ, ХВОРИХ НА ГІСТОМОНОЗ***О. С. Панасенко, к. вет. н, доцент, Ю. В. Негреба, ст. викладач
Alpanas@ukr.net*

Сумський НАУ, м. Суми

Останнім часом птахівництво в Україні набуває значних змін. Поряд з птахофабриками з'являються господарства з різною технологією утримання домашньої птиці різних видів. Значний відсоток у цій галузі займає індиківництво, так як розведення індиків дає можливість в короткий термін отримати значну кількість цінного м'яса за мінімальних затрат праці і кормів на одиницю продукції. За статистичними даними в Україні 92 % поголів'я індиків є у присадибних, приватних та фермерських господарствах. Як показав аналіз публікацій, розвиток індиківництва, особливо у фермерських і присадибних господарствах України, суттєво стримують інвазійні хвороби, які набули значного поширення та завдають значні економічні збитки. За даними наших досліджень, в умовах присадибних та фермерських господарств Сумської області, домінуючою хворобою паразитарного походження в індиків є гістомоноз. Максимальної ефективності лікування індиків за гістомонозу досягають використовуючи препарати метронідазолу (метронідазол таблетований, рідкий, «Трихопол» та ін.), але результати лікування не завжди очікувані та прогнозовані.

Метою нашої роботи було вивчити вплив полівітамінного препарату «Чиктонік» на ефективність лікування індиків за гістомонозу препаратами метронідазолу.

У випадках захворювання та падежу індиків проводились виїзди в присадибні господарства для визначення причин загибелі з подальшою розробкою схем лікування індиків та профілактики виявлених хвороб. Методом неповного гельмінтологічного розтину за К. І. Скрябіним було досліджено 30 індиків. Спостереження велись за окремими групами індиків з різних присадибних господарств, загальною чисельністю близько 250 голів. У досліді ми перевірили ефективність лікування індиків за гістомонозу використовуючи таблетований препарат метронідазол з розрахунку 250 мг (1 таблетка) на 10 кг маси тіла протягом 5 діб індивідуально примусово кожному індику та паралельно поєднували в дослідних групах застосування метронідазолу та випойку «Чиктоніком» згідно інструкції.

При обстеженні загального поголів'я індиків гістомоноз виявили у 82 % птиці. При патологоанатомічному дослідженні 30 трупів індиків було виявлено їх виснаження, відставання в рості, дряблість скелетних м'язів, анемічність шкіри голови, зрідка виявляли потемніння голови, некротично-проліферативні вогнища у печінці, у деяких індиків відмічали перфорацію сліпих кишок з розвитком перитоніту.

При дослідженні мазків – відбитків з сліпих кишок, фарбованих за методом Романовського виявляли гістомонад розміром 12×15×21 мкм, які мали 1–4 джгутики. У мазках ядро і джгутики набували червоного кольору, а цитоплазма — блакитного. У кожному окремому випадку лікування індиків, хворих на гістомоноз, розпочинали при виявленні характерних для хвороби ознак.

Використання методу групового профілактичного згодовування метронідазолу себе не виправдало, оскільки спалах гістомонозу не завжди можна передбачити. В деяких господарствах ми спостерігали прояв симптомів гістомонозу вже на першому місяці життя індиків із року в рік, а в інших на 2–3 місяцях життя.

Таблиця

**Результати комплексної терапії застосування метронідазолу та «Чиктоніку»
за гістомонозу індиків, (n=250)**

Препарати для лікування індиків при гістомонозі	Кількість днів спостереження	Загинуло		Одужало	
		гол.	%	гол.	%
Метронідазол	5	23	9,2	227	90,8
Метронідазол, «Чиктонік»	5	16	6,4	234	93,6

Таким чином, більш ефективним методом лікування індиків за гістомонозу виявився метод паралельного застосування метронідазолу та «Чиктоніку».

Гістомоноз реєструвався у 82 % обстежених індиків з присадибних господарств Сумської області і в більшості випадків клінічно проявлявся виснаженням птиці, відставанням у рості, анемічністю шкіри голови, зрідка реєстрували поодинокі випадки потемніння голови. Патологоанатомічно захворювання характеризувалося некротично-проліферативними вогнищами в печінці, у деяких індиків відмічали перфорацію сліпих кишок з розвитком перитоніту. З лікувальною метою в присадибних господарствах ми рекомендуємо застосовувати препарати метронідазолу в комплексі з полівітамінним препаратом («Чиктонік»), що підвищує ефективність лікування на 2,8 % порівняно з монотерапією.